

Sime (R.)
DISSERTATIO MEDICA,
INAUGURALIS,

DE
RHEUMATISMO ACUTO.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subicit

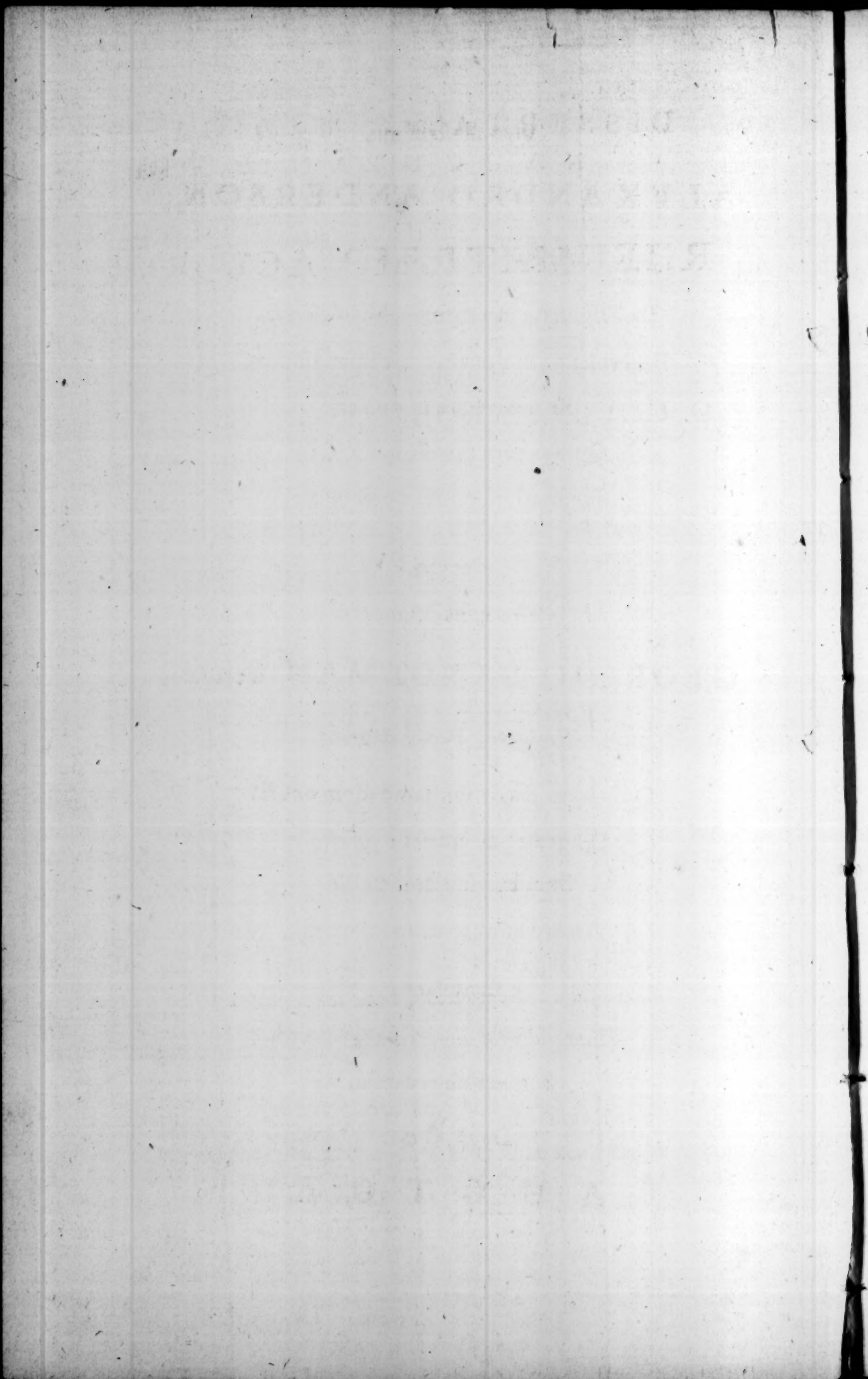
ROBERTUS SIME,
SCOTUS,

Soc. Phys. Edin. Soc. Hon.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M DCC, LXXXV.

Viro illustrissimo,

ALEXANDRO ANDERSON,

ARMIGERO,

De Highgate in comitatu Middlesexiae,
Benevolentia et amicitia in confanguineos,
Et urbanitate in omnes,
Quibus eum novisse contigerit,
Singulari in primis nobilitato ;

Necnon,

Viro honestissimo,

GEORGIO SANDEMAN Seniori,

Armigero, Perthi degenti,

Qui vicem patris sui, jamdudum amissi,
Diligenter et indefesse praestitit,
Omnibus suis commodis,
Amore et affectu vere paternis,
Invigilans ;
Hanc dissertationem inauguralem,
Summa observantia,

D. D. C Q.

A U C T O R.

Mr. Murdoch with
Best Comps from his
Humble Servt
Robt Linn

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

RHEUMATISMO ACUTO.

CUM praeclarae hujus Academiae institutum, unicuique summos honores in medicina cupienti, legem imposuerit aliquid ad rem medicam spectans in lucem edendi, quaedam de Rheumatismo Acuto tradere statui. Lector candidus nihil novi expectabit; non enim nova excogitare inventa, sed doctrinae a praeceptoribus haustae specimina producere jubet lex Academica;

2 DE RHEUMATISMO ACUTO.

mica ; si itaque, vel in verborum consecutione, vel in ratiocinationibus excogitandis minus videar accuratus, illud benigno interpretetur animo confido.

A scriptis antiquorum rheumatismum apud eos minime se ostendisse videtur. Interdum quidem quosdam notant affectus haud dissimiles ; at hos tam leviter describunt, ut forsan non temere dicatur, huncce morbum illorum temporibus non extitisse : Sin aliter, hoc certe constat, quod descriptionem illius adeo laxam atque confusam tradiderunt, ut quid certi de ejus existentia vix compertum habuerint. Illius aut apud Graecos aut apud Arabes fere nulla sit mentio ; et quidem rarius grassatur in regionibus calidis, potissimum vero in plagis terrae

terrae frigidioribus. Plurimum urget versus zonam temperatam; atque in hac regione nostra omni fortasse affectu inflammatorio sese saepius offert.

Utrumque adoritur sexum, per omnes ac varios aetatis gradus, potissimum vero a pubertate ad annum vitae trigesimum quintum.

Hic quoque observare licet, quosdam auctores, temporibus etiam recentioribus, huic morbo nomina indidisse varia.

Primus omnium Ballonius, gentis Gallicae, vocabulum rheumatismum sensu definito adhibuit, et eum inter sic definitum et arthritidem, catarrhum, compluresque alios affectus distinctionem satis accuratam instituit.

4 DE RHEUMATISMO ACUTO.

instituit. Postea Sydenhamus multa in lucem tulit clariorem, ac Cullenus noster celeberrimus adeo descripsit accurate, ut nil posteris addendum reliquerit.

D E F I N I T I O.

Hic loci nullus dubito quin definitio praeclari Culleni, utpote caeteris omnibus longe praestans, anteponatur; verbis igitur doctissimi Professoris uti liceat.

“ Morbus ab externa et plerumque evidente causa; pyrexia; dolor circa articulos, musculorum tractum sequens, genua et reliquos majores, potius quam pedum vel manuum articulos, infestans, calore externo auctus *.”

H I S.

* Vid. Synopsis Nosologiae Method. Cull. G. XXII.

HISTORIA MORBI.

Rheumatismus eodem modo ac febris se ostendit, atque secum fert eadem symptomata.

Ægrum invadunt lassitudo, algor, horrorque, quibus non multo post succedunt calor, sitis, inquietudo, ac praecipue pulsus plenus, frequens, validusque; nec non vertigo, capitis dolor, nausea, vigilia, cibi fastidium, et dyspnoea. Aret lingua ac initio albescit; postea autem, febre ingravescente, subfusco tingitur colore. Facies erubescit atque ardet. His symptomatibus febrilibus unum aut alterum diem moratis, et nonnunquam citius, aegrum laceffe-

6 DE RHEUMATISMO ACUTO.

re incipiunt dolores acuti ac lancinantes in variis corporis partibus, praesertim in genuum articulis, humeris, lumbisque, &c. Hi quoque dolores aponeuroses tendinum sequuntur, et inter musculos etiam ipsos propagantur, atque nunc complures simul et semel articulos infestant, nunc solummodo unum, et huc atque illuc migrant vicibus alternis; priorem tamen sedem non omnino relinquunt; aliquid enim doloris, tumoris, et rubedinis adhuc restat. Sub noctem paullatim crescunt symptomata febrilia, uti et dolores lecti calore magis magisque intensi fiunt, motuque stragulorum aut artuum etiam levissimo, aegrotum miserum immaniter excruciant; ac, licet diutius uno die raro in eadem parte maneant, tamen discedentes parum sequitur levaminis.

Per

Per totum fere tempus hujus morbi urina colorem exhibet rubicundiorē ; versus initium, sedimentum vix demittit ullum ; at, morbo progrediente, et pyrexia insignius remittente, sedimentum deponit furfuraceum *.

Alvus plerumque adstricta est ; algidi sudores gelatinosi, qui nullum afferunt auxilium, in variis corporis partibus erumpunt, ac arent partes affectae, nisi sudor copiosus universus sit atque mitigentur symptomata ; quo facto saepe adest morbi exitus faustus, saepe vero etiam discessit morbus ulla sine crisi evidente.

Sanguis post quartum quintumve diem missus pellicula contegitur coriacea. At-

tamen

* Prim. Lin. Cull. CCCCXLVI.

8 DE RHEUMATISMO ACUTO.

tamen a variis rebus extractionem comitantibus hoc plurimum pendet.

Saepe evanescunt symptomata febrilia, dolore aequae aut magis urgente; quum autem res ita sese habeant, morbus speciem induit aliam, et nomine distinguitur rheumatismi chronici.

D I A G N O S I S.

Morbi quibus pro rheumatismo haberi contigit scorbutus sunt, arthritis, syphilisque.

Horum duo, nempe, scorbutus ac syphilis, per quas tenent sedes et symptomata iis
propria,

propria, satis dignoscuntur : Itaque modo rheumatismum inter et arthritidem diagnosi opus esse videtur.

Licet arthritis et rheumatismus easdem corporis partes infestent, atque consimilia sint utriusque symptomata ; tamen pro uno eodemque morbo minime habenda sunt.

Rheumatismus plerumque suam ducit originem a causa quadam evidente externa, qualis est frigus ; saepius vero arthritis a causa interna occulta, qualis animum corpusque debilitat.

Rheumatismus saepe a frigore subito post calorem nascitur ; artus majores aggredditur : Arthritis autem nunquam vel

B

raro

10 DE RHEUMATISMO ACUTO.

raro a frigore oritur aut calore, et praeterea artus infestat minores.

Illius febrem comitantur neque anxietas nec ulli canalis alimentarii affectus, qui in arthritide insignes, praecipue ventriculi, cujus dolores, ut et intestinorum cum iis extremorum alternant.

In rheumatismo obtusi sunt dolores, nec artum modo unum vexant; contra autem, in arthritide acutiores sunt, ac raro articulos duos tempore uno eodemque laceffunt.

Arthritis morbus frequenter haereditarius, rheumatismus non est.

Rheumatismus morbus est inflammatorius, et plerumque homines aggreditur ante
annum

annum aetatis vigesimum quintum, et nonnunquam ante ipsam pubertatem; e contrario, autem arthritis morbus nervosus est, et raro ante annum quadagesimum semet ostendit, et saepe iterum iterumque redit certa post temporis intervalla. De rheumatismo res aliter se habet: Saepissime enim hic semel tantum aliquem invadit per totius vitae spatium, nec unquam fere reverti solet iisdem certis fixisque stadiis.

Substantia quaedam condensa, cretae instar, apparet in digitorum artubus arthritide laborantis, quae contra nunquam rheumatismo adest.

Forfan expectare liceat discrimen nunc mihi notandum rheumatismum inter acutum

12 DE RHEUMATISMO ACUTO.

tum atque chronicum ; utriusque vero fines non fat designati sunt.

Dum dolores fedem suam mutare gaudent, noctuque saeviunt, si hisce superveniat quaedam pyrexia, tumor, et ante omnia, quaedam articulorum rubedo, rheumatismus adest acutus. Quum autem pyrexia decesserit, artubus quos infestarunt dolores nullus infit rubor, cumque frigeant rigeantque, cumque sudores nullo modo elici possint ; aut cum, propter frigus adhibitum, crescant dolores et calore mitigentur, hic rheumatismus pure chronicus *.

CAUSÆ

* Vid. Prim. Lin. Illust. Cullen.

CAUSÆ REMOTÆ.

Causarum remotarum aliae dicuntur praedisponentes, aliae occasionales.

Qui in hunc morbum antea proclives fuere, temperie qui sunt plethorica sanguineaque; nec non, quibus cutis mollis colorque pulcher, qua ratione foeminas saepius quam viros petere solet, ii in hunc morbum incidere periclitantur. Quinetiam huic obnoxii sunt qui vitam trahunt securam et ignavam, luxuriae, somno, veneri, aut cuivis indulgentiae effraenatae, dediti. Ad hoc, si aliquis, forte infausta, multoties in morbos inciderit, medicamentis praecipue quae systematis augent irritabilitatem adhibitis; si evacuationibus immodicis vires

14 DE RHEUMATISMO ACUTO.

res con fractae sint ; vel, si repente coerci-
tae sint evacuationes, insequitur rheuma-
tismus.

Et profecto haud multum differt si ve natu-
ra hae evacuationes sint ingenitae, si ve arte
institutae ; nam a venae sectione solita ne-
glecta, aut a fonticulis usitatis suppressis, ii-
dem, hacce in re, effectus oriri notantur, qui
perspirationem impeditam mensese cohi-
bitos sequi solent.

Haec sane omnia corpus huic morbo op-
portunum reddunt ; quo facto pleraeque
causae occasionales rheumatismum indu-
cunt : Quas tamen omnes enumerare mora
esset longa. Hic ideo memorare sufficiat,
subitas tempestatum vices, caloris nempe,
frigorisque, ac praesertim si frigus inten-
sum

sum fuerit, aut si alicui parti corporis tegmen defuerit usitatum, causas occasionales admodum pollentes praestare. Rheumatismum ex hisce oriri abunde probant casus 99 ex 100, quodque idem fatis confirmat stabilitque mihi addere licet, ver et autumnum huic morbo praecipue favere, qui raro vel frigoris vel caloris tempestate continua semet ostendit.

CAUSA PROXIMA.

Licet hujus rei disquisitio medicorum mentes diu occupaverit, et lis ab iis, qui arti Hippocraticae summo decori sunt, mota fuerit; attamen nondum veritas comperta est, immo potius densioribus tenebris obrui videtur.

Non-

Nonnulli rheumatismum adscripserunt acrimoniae sibi propriae, alii cuidam praeter naturam visciditati fluidorum vasa partis affectae stipantium. Caeterum ab historia jam tradita causis remotis remediisque adhibitis, acrimoniam nullam adesse liquet: E contrario, cum causa est, cur credamus, fluidis inesse acrimoniam uti de scorbuto observatur, febris supervenit nulla.

Nec sententia ista, quae lentorem incusat fundamento nititur stabiliore; quippe nullum experimentum talem existere unquam monstravit.

Immo ex eruditi Hewson experimentis, tenuiorem solito esse sanguinem, praesente diathesi inflammatoria, etiamque saepe sanari morbum sudatione, qua partes
san-

partes sanguinis tenuiores dissipantur, luculenter patet.

At, etiamfi obstructio quae a lentore nascitur adesset, phaenomena tamen hujus morbi nequaquam edere posset; ex observatis enim experimentisque multis satis constat, inflammationem vasorum vicinorum ab obstructione sola haud oriri. Hujus exempla plurima sese nobis quotidie offerunt, quorum e numero unum solum proferre libet: Cum post membrum amputatum ligatur arteria, inflammatio nihilo major quam quae a vulnere moveri posset exoritur.

Quibusdam rationibus jam in medium prolatis, quae acrimoniam lentoremque non adesse testantur, nunc ad aliam, quae causa

C

proxima

proxima vera esse videatur, proponendam memet accingo.

A praecipuis causis remotis, quales plethora, &c. apparet fluida proportione solida excedere, vasisque stimulo esse cum agere coeperunt causae occasionales, quae, propterea quod insigniter stimulant, systematis reactionem vascularis ulterius adaugent, aut majorem fluidorum quantitatem in partem affectam dirigendo, aut fluida reddendo rariora, aut denique contrahendo solida, sicque vasorum capacitatem imminuendo; praesertim vasorum artuum, quia haecce minore telae cellulosae proportionem, quam quaevis alia corporis pars, instruuntur; ideoque causis occasionalibus facilius afficiuntur, et, ut modo positum, aliqua ex parte contrahuntur, quod sanguinis per partem affectam circuitum haud parum impedit.

Vasis

Vasis ita distentis, tumor, rubedo, dolor, omniaque rheumatismi symptomata alia oriuntur. Igitur ad hanc congestionem sublevandam, vis medicatrix naturae sanguinis impetum auget, ad quem sustinendum stadium exoritur frigidum, formatur spasmus, ac pyrexia cum diathesi phlogistica membra omnia pervadit *.

P R O G N O S I S.

Experientia compertum est, rheumatismum raro exitum habere funestum: Interdum tamen caput aggreditur, ac pulmones, unde gignuntur paralyfis, peripneumonia, et apoplexia.

Si

* Vid. Prim. Lin. Cull. celeb. CCCCLVIII.

Si morbus diuturnus fuerit, aegrotus debilis, ac antea eodem morbo fatigatus, prognosis erit ambigua ; quod tamen raro fit.

Contra, si juvenis aeger sit, omnibusque morbis aliis intactus, si quoque hujusce morbi primum sustineat impetum ; si symptomata non admodum sint violenta ; si sudor copiose erumpat per totam corporis superficiem ; si post vigiliam longam aegrotus gravis obrepat sopor ; ac si mitigetur pyrexia, dolore etiam sublevato, tunc nobis indicia clara sunt morbi feliciter exituri.

RATIO

RATIO SYMPTOMATUM.

Algor et Horror.—E jam tradita morbi hujus causa proxima evidenter patebit horum signorum natura. Dum enim frigus exteriora vasa constringit, sanguinem cor versus propellit, ita ut in extremis ingratus adsit frigoris sensus, ob sanguinis circuitum in iis deficientem.

Rubedo calorque ab aucta sanguinis rubri quantitate in parte affecta oriuntur.

De caloris animalis causa sententiae sunt plurimae. Sentiunt nonnulli a fermentatione pendere fluidorum, alii a frictione, respiratione, mixtura, phlogisti evolutione,
mul-

multisque ejusmodi aliis. Quaenam vero harum sententiarum verisimillima sit dicere non nostrum: Nihilominus observare licet, calorem animale motumque sanguinis inter sese maxime esse conjunctos, unum ab altero multum pendere; ideoque calorem auctum a motu sanguinis accelerato in parte affecta pendere videri.

Sitis.—In homine sano tota corporis superficies non solum externa, sed interna quoque oris, oesophagi, ventriculi, &c. tenuissimo humore ab externis vasorum exhalantium osculis depluente, continue humectatur; quando ille deficit, vel debita haud secernitur copia, siccitas semper adfit oportet: In hoc autem morbo, a febre calida et calore eam comitante brevi diffillantur
liquida,

liquida, et vaforum orificia exarescunt ; unde fitis.

Dolor lancinans a sensibilitate aucta nasci videtur, quae vaforum distensionem attribuentur : Vasa enim vim suam amittunt elasticam, sibi que adsciscunt rigiditatem morbidam, quae etiam sensibilitatem adaugebit.

Et si rheumatismus morbus sit inflammatorius, tamen raro vel nunquam in suppurationem abit aut gangraenam, quod forsitan efficit structura partis affectae arcta ac tensa.

METHO-

METHODUS MEDENDI.

Ab hujusce morbi pathologia corpori inesse diathesin phlogisticam, una cum vasorum extremorum spasmo, etiamque praeter naturam sanguinis accumulatione, in partibus affectis vasorum actionem auctam sustinente, constat. Itaque medendi consilia haec sunt quae sequuntur.

I. Diathesin phlogisticam summovere.

II. Vasorum extremorum spasmo obviam ire, aut eundem depellere.

III. Impetum sanguinis imminuere in parte affecta.

Horum

Horum primum fieri potest venæse-
ctione, catharticis refrigerantibus, et regimi-
ne quod ad inflammationem reprimendam
usui esse poterit.

Venæsectio.—Nil dubium, quin hæc opti-
mum sit remedium quo uti possumus ad
diathesin phlogisticam amovendam; eam
adhibuerunt medici ubique terrarum; et si
eo morbi initio fuerit decursus, magis
auxilio erit. Symptomata facilius recedent,
aegrotusque facilius sanguinis jacturam per-
ferre valebit. Hæc, prout postulant ætas,
vires, corporisque temperies, repetenda.

Sydenhamus celeberrimus sanguinis oc-
to vel decem unciae mittantur monet, duo-
bus aut tribus diebus interjectis. Quidam
sanguinem detrahi jubent, donec evanuerit

D

pellicula

26 DE RHEUMATISMO ACUTO.

pellicula coriacea qua contegitur sanguis : Hoc autem facere periculofum, quippe haec pellicula a multis, ut supra memora-
vimus, quae sanguinis comitantur detrac-
tionem, plurimum pendet. Itaque cautos
effe oportet, ne hic nimis effufe emittatur,
quo aegroto vires admodum convelluntur.
Inde enim rheumatismus chronicus, et e-
tiám hydrops, haud raro nascuntur.

CATHARTICA REFRIGERANTIA.

Haec ad diathesin phlogisticam tollendam
plane accommodantur, et secundum, post
sanguinis detractionem, locum tenent; at
dejectiones crebrae, quia dolore saeviente dif-
ficiles, quantum fieri potest, vitandae. Cum
purgantia igitur adhibenda sunt, mitissima,
quales

quales cryſtalli tartari, manna, ac ſimilia, in uſu eſſe debent. Clyſteres etiam emollientes, faeces induratas, quae tubum inteſtinalem irritaverint eliminando, prodeſſe poſſunt.

REGIMEN ANTIPHLOGISTICUM.

Hoc quoque maxime opus eſt, quoniam ad phlogiſticam diatheſin amovendam plurimum confert, quod, omnium iudicio, ſummi momenti eſt. Unum ſolummodo exemplum memorare ſufficiet, a caſu Boerhavii celeberrimi petendum, qui per ſpatium temporis inſigne vitam ſero lactis ſuſtinuit, ſuccoque vegetabilium.

Omne

28 DE RHEUMATISMO ACUTO.

Omne genus animalis victus caute vitandum, propterea quod irritationem gignit: Huic suffici debet diaeta mitis vegetabilium.

Liquores etiam spirituosus et aromatici, nisi naturae mitioris, sunt diligenter fugiendi. Pro hisce uti licet jusculis ex hordeo, decocto avenaceo, similibusque.

Praeterea, aegrotus quoque die e toro exsurgat per aliquot horas, quia calor lectus dolorem auget; sed, si adsit sudor, ne frigora laedant aspera cavendum.

Iis jam perpensis quae consilio inserviunt primo, nunc ad secundum pergimus, nempe, spasmo vasorum extremorum obviam ire, et eundem depellere.

Hoc

Hoc praestandi causa, adhibeantur omnia remedia, quae cursum humorum superficiem versus faciunt; cuius generis sales sunt neutri, sudorifica, emetica, et diluentia.

Sales neutri—Impetum humorum ad superficiem faciendo, perspirationem excitant, cordis et arteriarum motum inusitatum sublevant, secretiones excretionisque promovent. Saepe summo cum successu adhibeantur.

Sudorifica.—Haec morbo curando non parum conducunt, atque horum omnium nullum pulvere Doveriano praestantius. Minus gignit caloris pyrexiaeque, nec tantum stimulat quantum alia sudorifica valida. Optime adhibetur tempore matutino, immi-
nuta

30 DE RHEUMATISMO ACUTO.

nuta diathesi phlogistica. Adulto exhibeatur illius ʒss vel ʒij boli forma.

Emetica.—Emetica adhibenda sunt vel plenum vomitum vel nauseam excitandi causa ; haec autem illi anteponenda, quippe cum dosibus adhibentur nauseam moventibus, vim suam ad superficiem dirigunt, actionemque auctam diminuunt cordis et arteriarum. Huic proposito rite interservit tartarus emeticus.

Diluentia.—Haec copiose adhibeantur, sed generis mitissimi sint. Vasa laxant extrema ; fluida ad corporis superficiem propellunt, perspirationem adaugent, irritationem diminuunt. Sydenhamus, in hujus morbi curatione, serum lactis felicissime administravit. Quinetiam
aegro-

aegrotus vestiri indusio panni lanei, *flannel* dicti, debet, erupto sudore, propterea quod diaphoresi erit auxilio.

Remedia quae consilio conveniunt tertio *venaesectionis sunt topica, et epispastica.*

Venaesectionis topica.—Uti licet ex modis variis venaesectionis topicae cucurbitulis cruentis; caeterum hirudines illis anteponendae sunt, quod magis parabiles sunt, ac partes maxime sentientes multo minus laedunt.

Epispastica—Multum laudantur: Vasorum actionem imminuunt partis affectae, vasa evacuando finitima et praecipue profunt, si dolor artum modo excruciet unum.

Balneum

Balneum tepidum.—Hoc etiam plurimum laudatur, atque vi sua laxante saepius u-
fui fuit; attamen, utrum stimulet, dum re-
laxat, non facile dictu; sed huic antepo-
nenda fomenta, quae omnes illius virtutes
sine ullis ejus incommodis possident.

F I N I S.